

Posudek vedoucího diplomové práce Marka Pelána „Právní stát a demokracie“

1. Diplomantem zvolené téma je sice součástí stálé nabídky katedry politologie a sociologie, nebývá však studenty k sepsání diplomové práce vybíráno. *Marek Pelán* je tak průkopníkem ve vymezování toho, jak se dá zpracovat. Jak napovídá obsah i rozsah, vybral si cestu náročnější, protože diplomová práce mohla být dozajista útlejší a více soustředěná na vzájemný vztah demokracie a právního státu. Autor však považoval za podstatné věnovat oběma pojmům (jevům) samostatnou pozornost. Jako svého hlavního průvodce zvolil *Roberta Dahla*, což je pro tento způsob zpracování tématu volba šťastná.

2. Žijeme-li ve státě, jenž je Ústavou prohlášen za stát demokratický právní, tedy nikoliv demokratický a právní, můžeme nabýt dojmu, že mezi demokracií a právním státem panuje harmonie, že se pouze vrství či kumulují jako nepochybná dobra. Diplomant však po představení různých pojetí demokracie i právního státu dospívá k závěru, že harmonie je nesamozřejmá: tak jako najdeme shody, jsou tu i třecí plochy. Tou základní je, že demokracie se vztahuje k otázce, kdo vládne, zatímco právní stát, jakými prostředky a jak mnoho se vládne. S tím zcela souzním.

3. *Marek Pelán* svou diplomovou práci zpracovával od prvotní konzultace zcela samostatně. Četl jsem sice ukázkovou kapitolu a posléze pracovní verzi práce už téměř hotové, mohl jsem se však omezit na připomínky marginální. Jeho je tudíž také systematika založená na jakési gradaci: pojem demokracie, vývoj demokracie, její setkání s liberalismem, *Dahlova* polyarchie, právní stát a na jeho pozadí možné vnímání demokracie jako hrozby, vztah demokracie a právního státu a konečně syntetizující moderní liberální demokracie, k níž nicméně patří i zohlednění dalších podmínek a předpokladů.

4. Text se dobře čte, čtenář téměř není rušen formálními nedostatky. Seznam literatury je určitě nadprůměrný: vedle literatury české a překladové najdeme i půltucet titulů cizojazyčných. Nemá smysl poukazovat na ty, které chybějí, protože zahraniční literatura k těmto tématům je bezbřehá.

5. Po mém soudu diplomant prokázal schopnost zvolené téma solidně strukturovat a literárně uchopit za pomoci vhodně zvolených autorů, k jejichž zjištěním a názorům dodává své vlastní postřehy. Pracuje s různými typy pramenů, účelně je využívá a korektně cituje (propracoval se k 233 poznámkám pod čarou). Z mého hlediska nic nebrání úspěšné obhajobě.

V Praze dne 13. září 2017

prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc.